

Marrakeshin julistus

*B-ismi llāhi r-rahmāni r-rahīm.
al-ḥamdu li-llāhi rabbi l-‘ālamīn
waṣ- ṣalātu was-salāmu ‘ala sayyidina muḥammadin n-
nabiyi l-amīn
wal-anbiyā’i wal-mursalīn*

Islamilaisen maailman eri alueilla eletään vaikeissa olosuhteissa, koska erimielisyyksien ratkaisemiseksi sekä omien näkemysten ja valintojen läpiajamiseksi on turvauduttu väkivaltaan ja aseisiin.

Tietyillä alueilla nämä olosuhteet ovat johtaneet keskusvallan heikkenemiseen tai romahtamiseen. Tämä on tarjonnut rikollisille ryhmille tilaisuuden vahvistua. Ne ovat tällöin omissa nimissään, ilman mitään uskonopillista ja poliittista oikeutusta, julistaneet itse islamiin liittämiaan tuomioita. Toteuttaessaan tavoitteitaan ne ovat käytännön toimillaan tuottaneet yhteiskunnassa laajaa kärsimystä.

Näissä olosuhteissa uskonnolliset vähemmistöt ovat joutuneet kokemaan surmaamista, orjuuttamista, karkottamista kotiseuduilta, pelottelua ja kunniansa loukkaamista. Ne ovat kuitenkin vuosisatoja asuneet ja eläneet muslimien keskellä ja näiden suojeluksessa suvaitsevuuden, toistensa tuntemisen ja veljeyden ilmapiirissä. Tämä on yksityiskohtaisesti merkitty historian muistiin, ja tämän ovat vahvistaneet todeksi eri kansoihin ja kulttuureihin kuuluvat historiantutkijat.

Näitä rikoksia on tehty islamin ja sen lain nimissä (korkean ja ylistetyn) Luojan ja armon profeetan (hänelle rauha ja siunaus) sanaa vääristellen ja valehdellen ja yli miljardia ihmistä pettäen. Näin heidän uskontonsa ja maineensa on joutunut häpeään ja huonoon huutoon. Heihin on kohdistettu halveksuntaa, välttelyä ja vihaa eivätkä he itsekään ole voineet välttyä näiltä rikoksilta ja niihin liittyviltä onnettomuuksilta.

Eryteisesti tässä islamilaisen yhteisön historiallisessa tilanteessa uskonoppineiden on täytettävä Jumalan asettama velvollisuutensa laatimalla julkilausuma, jonka tarkoituksena on varjella viattomien elämää ja kunniaa sekä saada aikaan rauha ihmisten välille ja toteuttaa heidän oikeuksiaan. Julkilausuman tehtävä on palauttaa oikea kuva puhtaasta abrahamilaisesta² uskonnostamme. Se on koko uskonyhteisölle neuvoksi ja varoitukseksi sen suhteen, mitä seurauksia näistä uskonnon viittaaan verhotuista rikoksista on yhtenäisyydellemme ja vakaudellemme sekä menestyksellemme nyt ja tulevaisuudessa.

Sen vuoksi noin 300 merkittävää muslimioppinutta, -ajattelijaa ja -ministeriä sekä muftia islamin eri koulukunnista ja suuntauksista on yli 1400 vuotta sitten julkaistua ”Medinan asiakirjaa” (*ṣahīfat al-*

¹ Koraanijakeet, jotka löytyvät käännökseen lisättyjen linkkien kautta myös verkosta arabiaksi, on tähän sekä suomennettu että translitteroitu.

² Selittävää käännöstä ”abrahamilainen” vastaa Koraanista tuttu ilmaisu *ḥanīf*.

Madīna)³ muistaen kokoontunut Marokon kuningaskunnan kunnianarvoiseen Marrakeshin kaupunkiin. He edustavat yli 120 valtiota islamilaisessa maailmassa ja sen ulkopuolella. Mukana on myös niin konferenssin aiheeseen liittyviä kuin muitakin uskontoja edustavia veljiä sekä islamilaisten ja kansainvälisten organisaatioiden ja järjestöjen edustajia. Kaikki ovat varmoja yhteisten ponnistusten jaloudesta ja asian tärkeydestä.

Kokoontuminen on hänen majesteettinsa Marokon kuningas Muḥammad VI:n korkeassa suojeluksessa. Tämä maa on ollut ja edelleen on sekä johtonsa että alamaistensa puolesta innostava esimerkki uskonnollisten vähemmistöjen oikeuksien puolustamisesta, suvaitsevaisuudesta sekä muslimien ja muiden tähän maahan kuuluvien ja uskonvainoilta tai yhteiskunnalliselta sorrolta turvaa hakeneiden uskovien yhteiselämästä ja kanssakäymisestä. Sillä on tässä suhteessa rikas historia.

Konferenssin ovat 16. päivänä *rabī' al thānī* -kuuta *hijran* vuonna 1436 eli 25.–27. päivänä tammikuuta vuonna 2016 yhteisesti järjestäneet Marokon kuningaskunnan *waqf*-perinnön ja islamilaisten asiain ministeriö sekä (Yhdistyneiden arabiemiirikuntien) Muslimiyhteiskuntien rauhan vahvistamisen konferenssi.

Mielipiteenvaihdon ja keskustelun jälkeen konferenssiin osallistuneet muslimioppineet ja -ajattelijat ovat antaneet muita uskontoja edustavien veljiensä avulla seuraavan julistuksen:

”Marrakeshin julistus uskonnollisten vähemmistöjen oikeuksista islamilaisessa maailmassa” muistuttaa ensiksikin islamin yleisperiaatteista ja kattavista arvoista:

1. Ylistetty ja korkea Jumala on kunnioittanut kaikkia ihmislapsia rotuun, väriin ja kieleen katsomatta antamalla heidän isälleen Adamille (rauha hänelle) henkyyksen hengestään.

wa-laqaḍ karramnā banī ādam... (Sūrat al-Isrā' 70, <http://quran.com/17/70>)

”Me olemme kohottaneet Adamin lapset (ihmiset) kunniaan kantamalla heitä maalla ja merellä, antamalla heille ravinoksi kaikkea hyvää ja asettamalla heidät etusijalle paljoon muuhun luomaamme nähden.”
(Yöllisen matkan suura 70)

2. Ihmisen kunnioittamisesta seurasi, että hänelle annettiin valinnanvapaus.

lā ikrāha fi d-dīn... (Sūrat al-Baqara 256, <http://quran.com/2/256>)

”Uskonnossa ei ole pakkoa...” (Lehmän suura 256).

wa-law šā'a rabbuka la-' āmama man fi l-'ardhi kulluhum jamī'an; a-fa-'anta tukrihu n-naasa ḥattā yakūnū mu'minīn. (Sūrat Yūnus 99, <http://quran.com/10/99>)

³Asiakirja tunnetaan arabiaksi nimillä *Ṣaḥīfat al-Madīnah*, *Mīthāq al-Madīnah* ("The Charter of Medina") ja *Dastūr al-Madīnah* ("the Constitution of Medina");
https://en.wikipedia.org/wiki/Constitution_of_Medina.

"Jos Herrasi tahtois, uskoisivat maailmassa kaikki. Mutta tahdotko sinä pakottaa ihmiset uskoviksi?" (Joonan suura 99)

3. Ihmiset ovat luonnollisiin, yhteiskunnallisiin ja aatteellisiin eroavaisuuksiin katsomatta veljiä ihmisyydessä.

yā ayyuha n-nāsu innā khalaqnākum min dhakarīn wa-unthā wa-ja'alnākum šu'ūban wa-qabā'ila li-ta'ārafū; (Sūrat al-ḥujurāt 13, <http://quran.com/49>)

"Ihmiset, me olemme luoneet teidät miehestä ja naisesta ja tehneet teistä kansoja ja heimoja, jotta oppisitte tuntemaan toisenne." (Huoneiden suura 13)

4. Ylistetty ja korkea Jumala on perustanut taivaat ja maan oikeudenmukaisuudelle ja asettanut sen kaikille ihmisille keskinäisten suhteitten ja käyttäytymisen ohjeeksi ja mitaksi estämään kaikkea kaunaa ja vihaa ja tehnyt heille mieluisaksi rakkauteen johtavan hyvän tekemisen.

inna llāha ya'muru bil-'adli wal-'iḥsāni wa'itā'i dhi l-qurbā wa-yanhā 'ani l-faḥšā'i wal-munkari wal-baḡyi ya'izukum la'allakum tadhakkarūn. (Sūrat al-Naḥl 90, <http://quran.com/16/90>)

"Jumala käskee olemaan oikeudenmukainen, tekemään hyvää ja anteliaasti huolehtimaan lähimmäisistä. Hän kieltää teitä moraalittomuudesta, pahantekemisestä ja itsekkyydestä. Näin Hän teitä kehottaa, jotta te ehkä muistaisitte." (Mehiläisten suura 90)

5. Islamin otsikko ja ylin merkitys on rauha (*silm*) ja se on myös korkein päämäärä lain (*šarī'an*) päämääristä yhteiskunnassa.

yā ayyuha lladhīna āmanū udkhulū fis-silmi kāffatan. (Sūrat al-Baqara 208, <https://quran.com/2/208-218>)

"Oi te jotka usotte, astukaa sisälle rauhaan/ islamiin⁴ sen koko täyteydessä." (Lehmän suura 208)

wa in janiḥū lis-salmi fajnaḥ lahā wa-tawakkal 'ala llāhi ... (Al-Anfal 61, <https://quran.com/8/61-71>)

"Jos nämä (uskottomat) taipuvat rauhaan, taivu siihen sinäkin ja luota Jumalaan..." (Sotasaaliiden suura 61)

⁴ Alkutekstin sanaa *silm* on selitetty ja käännetty sekä rauhaksi (*salām*) että – esimerkiksi selitysteosta *Tafsīr al Jalālīn* seuraten – islamiksi (*islām*.)

6. Jumala on lähettänyt herramme Muḥammadin (hänelle rauha ja siunaus) armoksi koko maailmalle (tai ”maailmoille”).⁵

wa mā arsalnāka illā raḥmatan lil-‘ālamīn. (Sūrat al-Anbiyā’,
<http://quran.com/21/107>)

”Me olemme lähettäneet sinut vain armoksi koko maailmalle.”
(Profeettojen suura 107)

7. Islam kutsuu ihmisiä tekemään hyvää toisilleen ja asettamaan muut oman edun edelle poliittisiin kantoihin ja uskonopillisiin eroihin katsomatta.

Lā yanḥākumu llāhu ‘ani lladhīna lam qātalūkum fī ddīni wa lam jukhrijūkum min diyārikum an yubarrūhum wa-tuqṣiṭū ilaihim inna llāha yuḥibbu lmuqṣiṭīn. (Sūrat al-Mumtaḥina 8, <http://quran.com/60/8>)

”Jumala ei kiellä teitä osoittamasta rakkautta ja tekemästä oikeutta niille, jotka eivät ole taistelleet teitä vastaan uskonnon vuoksi eivätkä ole ajaneet teitä asuinsijoiltanne. Jumala rakastaa todellakin oikeudenmukaisuutta.” (Tutkittavan suura 8)

8. Islamin laki on tarkka rauhan ja ihmisten yhteiselon takaavien sopimusten, lupauksen ja asiakirjojen täyttämiseksi.

Ya ‘ayyuhā lladhīna ‘āmanū ‘ūfū bil-‘uqūd.. (Sūrat al-Mā’ida 1, <http://quran.com/5>)

”Uskovaiset, täyttäkää sopimuksenne.” (Pöydän suura 1)

‘ūfū bi ‘ahdi llāhi idhā ‘āhadtum. (Sūrat al-Naḥl 91, <http://quran.com/16/91>)

”Täyttäkää Jumalalle antamanne lupaus, kun olette sen antaneet.”
(Mehiläisen suura 91)

”Mitä liittoa olikin olemassa tietämättömyyden aikana, islam lisäsi sen vahvuutta”, Imam Muslim⁶ on sanonut teoksessaan Sahih Muslim (ṣaḥīḥ muslim). (<http://sunnah.com/muslim>)

Toiseksi Marrakeshin julistus korostaa Medinan asiakirjaa (*ṣaḥīfat al-madīna*) perustavana periaatteellisena auktoriteettina uskonnollisten vähemmistöjen oikeuksien takaamiseksi islamilaisessa maailmassa.

⁵ *Tafsīr al-Jalālīn* -teoksen mukaan monikkomuoto viittaa niin ihmisten kuin jinnien ”maailmoihin”.

⁶ Persialainen 800-luvulla elänyt oppinut ”Imam Muslim” on koko nimeltään Abū al-Ḥusayn ‘Asākir ad-Dīn Muslim ibn al-Ḥajjāj ibn Muslim ibn Ward ibn Kawshādh al-Qushayrī an-Naysābūrī

9. Medinan asiakirjassa, jonka herramme Muḥammad (hänelle rauha ja siunaus) on vahvistanut monietnisen ja moniuskontoisen yhteiskunnan perustuslaiksi, tulivat näkyviksi Koraanin universaalit sisällöt ja islamin suuret arvot.
10. Tämä asiakirja on sisällöltään tiedeyhteisön imaamien varmistama.
11. Medinan asiakirjan erikoislaatu suhteessa edeltäjiinsä ja seuraajiinsa islamin historiassa ja ihmiskunnan historiassa kumpuaa
 - a. siitä universaalista ihmiskäsityksestä, että ihminen on Jumalan kunnioittama olento; eikä siinä ole puhe vähemmistöstä ja enemmistöstä, vaan siinä viitataan yhden ja saman ihmisyyhteisön erilaisiin elementteihin (eli kansalaisiin).
 - b. siitä, että asiakirja ei ole seurausta sodista ja kamppailuista, vaan alun alkaen yhteen asettuneista ja keskinäisessä sovussa asuvista yhteisöistä.
12. Tämä asiakirja ei ole ristiriidassa islamilaisen lain kanssa eikä sitä ole kumottu, koska sen sisällöissä saavat muotonsa lain korkeat tarkoitusperät ja uskonnon suuret arvot, niin että sen jokaiseen kohtaan sisältyy armoa, viisautta, oikeudenmukaisuutta tai yhteistä hyvää.
13. Moderni kulttuurikehitys suosittaa Medinan asiakirjaa muslimeille edistysaskeleeksi kansalaisuuden periaatteellisessa perustelussa; asiakirja merkitsee keskinäiseen sopimukseen perustuvaa muotoa, kansalaisuutta ja etnisesti, uskonnollisesti ja kielellisesti pluralistiselle yhteiskunnalle oikeudenmukaista ja solidaarista perustuslakia, jossa yksilöt nauttivat samoista oikeuksista, kantavat samat vastuut ja kuuluvat eroavaisuuksistaan huolimatta yhteen ja samaan yhteisöön (*'ummaan*).
14. Tämän dokumentin pätevyys omana aikakautenamme ja omassa ajassamme ei tarkoita, etteivät muut järjestelmät olisi olleet oikeudenmukaisia omina aikoinaan.
15. Medinan asiakirjaan sisältyi monia sopimukseen perustuvan kansalaisuuden periaatteita, kuten uskonnonvapauden, liikkumisen ja omistamisen vapauden, yleisen solidaarisuuden ja yhteisen puolustuksen periaatteet sekä periaatteet oikeudenmukaisuudesta ja tasa-arvosta lain edessä.

(...ja että *Banū 'Awf*-heimon juutalaiset ovat yhtä *'umma*-yhteisöä uskoviensa kanssa: juutalaisilla on oma uskontonsa ja muslimeilla omansa ja kannattajansa ja sielunsa, paitsi niitä, jotka harjoittavat sortoa ja syntiä vahingoittaen sillä vain itseään ja omaa väkeään...)

(Juutalaisilla on omat maksunsa ja muslimeilla omansa, ja heidän on yhteinen voitto niitä vastaan, jotka tätä (Medinan) asiakirjaa vastaan sotivat. Heidän on keskinäinen neuvo ja hyvyys syntiä vastaan, eikä mies tee vääryyttä liittolaiselleen, vaan sorrettu saa avun ja voiton)
16. Medinan asiakirjan tarkoitusperät antavat asianmukaiset kehykset kansalliselle perustuslailla maissa, joissa on muslimienemmistö. Se on myös sopusoinnussa Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan ja sen artikloiden, kuten ihmisoikeusjulistuksen ja yleisen järjestyksen noudattamisen, kanssa.

Kolmanneksi Marrakeshin julistus korjaa käsitteistöä sekä selventää vähemmistöjen oikeuksia koskevan lain kannanmuodostuksen metodisia perusteita.

17. Niin tähän kuin muihinkin aiheisiin liittyvä uskonnollisen lain kannan muodostaminen palautuu tiettyihin metodisiin perusteisiin. Tietämättömyys tai piittaamattomuus niistä johtaa tosiasioiden sekoittamiseen, hämärtämiseen ja vääristämiseen.

Niihin kuuluu

- a. lain (*šarī'an*) yleisten päämäärien kuten armon, oikeudenmukaisuuden ja yhteisen hyvän huomioon ottaminen. On myös oltava perillä lakitekstejä toisiinsa sitovasta kokonaisnäkemyksestä lyömättä laimin yksittäisiä ja yksityiskohtaisia tekstejä, joiden summasta kokonaisuus muodostuu.
- b. että laintulkintaan oikeutetut tahot ottavat huomioon sen alkuperäisen kontekstin, jossa yksittäiset laintuomiot on aikoinaan annettu ja toisaalta modernit kontekstit. Lain soveltamista varten heidän on pantava merkille, mikä näitä konteksteja yhdistää tai erottaa, niin että kukin noista lain tuomioista nähdään sille ominaisessa valossa ja niin että käsitteet eivät käänny niitä ja niiden tarkoituksia vastaan.
- c. että otetaan huomioon soveltamisen diskurssin ja olosuhteiden diskurssin keskinäinen riippuvuus, niin että käytännössä noudatettavat tulkinnat suhteutetaan aineelliseen ja inhimilliseen ympäristöön. Noudatettakoon sen vuoksi islamin lainoppineiden sääntöä: laintuomioiden muuttaminen ei ole kiellettyä, kun ajat muuttuvat.
- d. että otetaan huomioon riippuvuussuhde käskyjen ja kieltojen ja intressijärjestelmän ja korruption välillä, sillä laissa ei ole käskyä eikä kieltä, jonka tarkoituksena ei olisi johtaa yhteiseen hyvään tai torjua turmelusta.

18. Niihin lain uudelleentulkintoihin, joissa käsitellään suhdetta uskonnollisiin vähemmistöihin, kuuluu sellaisia tulkintoja, joissa on nykyisistä – sivilisaatioiden törmäysten ja sotien leimaamista – konteksteista poikkeavien historiallisten käytäntöjen vaikutusta.

19. ”Mitä enemmän ajattelemme ihmisyyttä uhkaavia kriisejä, sitä enemmän vakuutumme koko uskontojen perheen tarpeesta harjoittaa yhteistyötä mitä ehdottomimmin ja mitä pikimmin. Se on täyttä yhteistyötä, ei vain suvaitsevaisuuden ja kunnioituksen muodossa, vaan myös tarkkaa huolenpitoa niiden oikeuksin ja vapauksien toteuttamisesta, jotka lain täytyy taata ja täsmentää jokaisen maan osalta. Ei myöskään riitä, että laaditaan tekstejä yhteistyön säännöiksi. Ennen kaikkea on omaksuttava sivistynyt käyttäytyminen, jossa ei ole sijaa pakottamiselle, uskonnolliselle ja etniselle omahyväisyydelle eikä ylemmyydelle.”

Edellisen perusteella kongressin osanottajat kutsuvat ja kehottavat

- a. Muslimiajattelijoina ja -oppineina näkemään ja omaksumaan erilaiset identiteetit hyväksyvän kansalaisuuden periaatteen ja juurruttamaan sitä (yhteisössään). Tämä toteutuu harjoittamalla uskonnollisen lain tulkintaperinteen oikeaa käsittämistä ja maailmassa tapahtuneet muutokset ymmärtävää tervettä arviointia.

- b. Tieteellisiä instituutioita ja uskonnollisia johtajia rohkeasti ja vastuuntuntoisesti tarkastamaan opetusohjelma ja tarttumaan kriisiytyneen kulttuurin vikoihin, jotka synnyttävät radikalismia ja vihollisuutta ja ruokkivat sotia ja eripuraisuutta.
- c. Poliitikkoja ja päättäjiä ryhtymään tarvittaviin poliittisiin ja lainsäädännöllisiin toimiin keskinäiseen sopimukseen pohjautuvan kansalaisuuden luomiseksi sekä tukemaan muotoja ja aloitteita, jotka tähtäävät uskontokuntien välisen yhteisymmärryksen ja yhteiselämän siteiden vahvistumiseen islamilaisissa maissa.
- d. Sivistyneistöä, luovia henkilöitä ja kansalaisjärjestäjä tuottamaan laveaa yhteiskunnallista suuntausta, joka tekee oikeutta muslimiyhteiskuntien uskonnollisille vähemmistöille ja levittää tietoisuutta näiden oikeuksista, sekä muokkaamaan tälle suuntaukselle otollista aatteellista, kulttuurista, kasvatuksellista ja viestinnällistä maaperää.
- e. Eri uskontokuntien, uskontojen ja uskonsuuntien edustajia torjumaan uskontojen kaikkinaista halventamista, pyhien asioiden loukkaamista sekä kaikkea vihaan ja rasismiin lietsovaa puhetta ja diskurssia.

Ja lopuksi kongressin osanottajat tähdentävät:

”Uskontoa ei saa käyttää välineenä, joka antaisi oikeuden millekään uskonnollisten vähemmistöjen oikeuksien heikentämiselle islamilaisissa maissa.”

Ja ylistys Jumalalle, jonka armosta kaikki hyvä ja oikea toteutuu.

Julistus on laadittu Marrakeshissa Marokon kuningaskunnassa *rabī’ al thānī* -kuun 16. päivänä hijran vuonna 1436 eli 27. tammikuuta 2016 kristillistä ajanlaskua.